

DAMIAN ARCZEWSKI

Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego
ORCID 0009-0006-4552-6489

ŁUKASZ MILEWSKI

Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego
ORCID 0009-0009-0440-8402

SPRAWOZDANIE Z KONFERENCJI NAUKOWEJ „MIGRACJI I MIGRACJE W NOWOŻYTNEJ POLSCE”, 21 MAJA 2025

21 maja 2025 roku na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie odbyła się ogólnopolska konferencja naukowa pod tytułem „Migranci i migracje w nowożytnej Polsce”. Wydarzenie zorganizowane zostało przez Instytut Historii UKSW. Celem konferencji była wieloaspektowa analiza zjawisk migracyjnych na ziemiach polskich w epoce nowożytnej. Obrady otworzył dyrektor Instytutu Historii UKSW ks. prof. dr hab. Wojciech Zawadzki, który przywitał zgromadzonych uczestników i przedstawił prelegentów. Następnie głos zabrał ks. prof. dr hab. Waldemar Graczyk, dziekan Wydziału Nauk Historycznych UKSW, który zainaugurował konferencję.

Spotkanie zostało podzielone na dwa główne panele profesorskie oraz część przeznaczoną na komunikaty doktorantów. Pierwszy panel, poświęcony problematyce migracji krajowych, rozpoczął się o godzinie 9:30. Jako pierwsi wystąpili dr Radosław Poniąg oraz dr hab. Marzena Liedke, prof. ucz. z Uniwersytetu w Białymstoku, którzy omówili zależności między mobilnością przestrzenną a cyklem życia w społeczeństwie staropolskim. Następnie dr Małgorzata K. Frąckiewicz i dr Mirosław Reczek z Łomżyńskiego Towarzystwa Naukowego im. Wągów zaprezentowali zagadnienie migracji Żydów północno-wschodniego Mazowsza i Podlasia w świetle tzw. ksiąg pamięci z cyklu „Pinkasy Przedniemeńskie”. W kolejnych wystąpieniach dr hab. Anna Szylar, prof. ucz. (PANS w Tarnobrzegu), przybliżyła temat mobilności polskich mniszek w okresie nowożytnym, dr hab. Dorota Wereda, prof. ucz. (Uniwersytet w Siedlcach), zaprezentowała zagadnienie mobilności bazylianów prowincji litewskiej w latach 1617-1839, a dr hab. Mateusz Wyżga, prof. ucz. (UKEN), omówił rolę chłopstwa jako czynnika demograficznego w rozwoju miast przedrozbiorowej Rzeczypospolitej. Po zakończeniu tej części programu odbyła się krótka dyskusja, w której udział wzięli zarówno prelegenci, jak i publiczność.

Po przerwie o godzinie 12:00 wznowiono obrady. Prof. dr hab. Krzysztof Kopiński (UMK) przedstawił referat dotyczący migracji ludności do Elbląga w świetle przyjęć do prawa miejskiego z lat 1415-1664. Następnie dr hab. Tomasz Graff, prof. ucz. (UPJPII), omówił losy studentów pochodzących z miast księstwa oświęcimskiego i zatorskiego studiujących

na Uniwersytecie Krakowskim po 1564 roku. Z kolei ks. prof. dr hab. Stanisław Nabywaniec (UR) skupił się na podróżach i translacjach duchowieństwa unickiego, zaś dr Agnieszka Nalewajek (UKSW) zaprezentowała dane o migracjach z czasów powstania kościuszkowskiego na podstawie rejestru osób przybywających do Lublina.

Po zakończeniu części poświęconej migracjom krajowym rozpoczął się drugi panel, dotyczący migracji transgranicznych. Jako pierwszy wystąpił prof. dr hab. Andrzej Klonder (PAN), który przybliżył siedemnastowieczne wędrówki w kontekście materiałów do nauki języków obcych. Następnie ks. dr hab. Sławomir Zabraniak, prof. ucz. (UR), przedstawił referat dotyczący obecności irlandzkich reformatów w Wieluniu, a dr hab. Barbara Krystopa-Czupryńska, prof. ucz. (UWM), omówiła zderzenie kulturowe i prawne, którego doświadczali przybysze z Brytanii w Polsce w I połowie XVIII wieku.

Po przerwie trwającej do 15:20 obrady kontynuowano. Dr Radosław Kubus (UG) omówił niebezpieczeństwa związane z podróżą i pobytem w XVIII-wiecznym Gdańsku, dr hab. Arkadiusz Stasiak, prof. ucz. (KUL), scharakteryzował polskie wyjazdy do państwa osmańskiego w II połowie XVI wieku, a następnie dr Anetta Wioletta Głowacka-Penczyńska (UKW) zaprezentowała obraz życia obcych w miastach kujawskich w XVI i XVII wieku. Ostatni referat w tym panelu wygłosił ks. prof. dr hab. Wojciech Zawadzki (UKSW), który omówił obecność Anglików i Szkotów wśród uczniów gimnazjum elbląskiego w latach 1598-1786.

W ostatniej części konferencji głos oddano doktorantom. Krótkie komunikaty przedstawili: mgr Katarzyna Kurasz (UKSW), która opowiedziała o migracji jezuitów do diecezji chełmińskiej w celu przyjęcia święceń, mgr Patrycja Mierzyńska (UWM), która poruszyła zagadnienie mobilności kaznodziejów katolickich w XVII i XVIII w., oraz mgr Maciej Kwiatkowski (UwB), który opowiedział o uciekinierach ze wsi i miast ekonomii grodzieńskiej w drugiej połowie XVIII wieku.

Po wygłoszeniu ostatniego komunikatu odbyła się otwarta i żywiłowa dyskusja, w której aktywnie uczestniczyli zarówno prelegenci, jak i słuchacze. Wydarzenie podsumował ks. prof. dr hab. Wojciech Zawadzki, następnie podziękował uczestnikom za udział oraz wkład w przebieg konferencji, po czym oficjalnie zamknął obrady.